

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:	10 kor. — fill.	Egy évre:	10 kor. — fill.
Egy évre:	5 " — "	Fél évre:	5 " — "
Fél évre:	2 " — "	Negyed évre:	2 " — "
Negyed évre:	1 " — "	Egy óra:	1 " — "
Egy óra:	1 " — "	Egy óra:	1 " — "
Egyes szám ára 4 fillér.			

Felolvasó szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

10 soros petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször
hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó
4 fillér.

TÁVIRATOK.

A képviselőház ülése.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, febr. 25.

A képviselőház mai ülése délelőtt 10 órakor kezdődött. Napirenden még mindig a közoktatásügyi tárcza költségvetésének tárgyalása volt. Délelőtt 11 óra után kezdte meg beszédét Pichler Győző. A művésztől beszélt. A karzat festőkkel és festőnőkkel zsufolásig megtelt. Pichler után H o c h János beszélt

Tűz egy színházban.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Catonia, febr. 25.

A színház Cactagnióban teljesen legégett. Két ember meghalt, többen megsebesültek.

A burok szabadságharcza.

A „Debreczen” eredeti távirata.

London, febr. 25. A „Weekly Despatch” jelenti: Tegnap kabinet-tanácsot hívtak egybe, amelyben fontos katonai ügyek kerülnek megfontolásra. Erre Kitchener lordnak azon jelentése adott okot, hogy a Botha kivételével azt izente neki, hogy körül zárolták és ő ennél fogva akezióra képtelen. Összejövetelet kér egy általános átadás megállapítása céljából. Kitchener erre az összejövetelekre ennek a hónapnak 27 ik napját tűzte ki.

London, febr. 25. A „Viktoria und Albert” yacht ma reggel Eduárd királlyal Vliessinoba indult.

London, febr. 25. Reuter ügynökség jelenti, hogy **Plumer ezredes tegnap De Wett tábornokot Disselfinteunet megverte.** De Wett maroknyi csapatával az Oranje folyón elmenekült.

London, febr. 23. A hadügyminiszterium csupa rossz híreket kapott a harcztérről. A hadügyi hivatal, amelynek elég fejtörést okoz Smith-Dorrien katasztrófájának eltussolása, azóta még egy másik kudarczról is hírt kapott. Methuen, a kit Kitchener azzal bizott meg, hogy nyugati Transz-

vált megtisztítsa a buroktól, nagy vereséget szenvedett s a legnagyobb sietséggel volt kénytelen egészen Johannes-urgig vissza onulni.

Kitchener szerint a burok erős hadállásukban erős ellenállást fejtettek ki, de az angoloknak végre sikerült őket hadállásukból kiverni. Így szól Kitchener jelentése. Valósággal pedig úgy áll a dolog, hogy **a burok Hartebestfontein mellett megtámadták Methuen seregét és veresre verték.** Az angolok elvesztettek tizenket tisztelet és hetvenegy közkatonát, ezen kívül harmincz angol a burok fogságába esett.

A chinai bonyodalom.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Tientsin, febr. 25. Több száz császári kínai katonából álló csapat Pavlingfutól nyugatra egy 50 emberből álló német osztalet megtámadott. A németeket erősen szorongatták, végre azonban mégis visszaverték a kinaikat. A németek közül egy katona meghalt, hat megsebesült. A kinaiak 200 embert vesztettek.

Páris, febr. 25. A Temps-nak jelentik Sanghájából. Waldersee gróf tervezett expedíciója végképpen elmarad, miután a kínai udvar az európai hatalmak összes feltét leit teljesíti. Egy boxer vezért mult vasárnap kivégeztek. Tuán herceget októberben fogják kivégezni.

A spanyol zavargások.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Madrid, febr. 23. A Heroldónak Barcelonából kelt távirata egy újabb karlista-mozgalmat jelent. A hatóságok megtették a szükséges intézkedéseket Havazások miatt a Saragossa—Madrid között való vonalon a vasúsi közlekedés megszakadt.

Tőzsde.

Budapest, 1901. febr. 25.

Holländer Adolf és Fia debreczeni termény kereskedő cég távirati tudósítása a mai budapesti ákról:

Déli zárlat:

Buza	1901. Áprilisra	7.45	---
	1901. Októberre	7.62	---
Rozs	1901. Áprilisra	7.26	---
Zab	1901. Áprilisra	6.16	---
Tengeri	1901. Májusra	5.18	---
Készáru üzlet 5 olesóbb			

Debreczen kereskedelme.

Debreczen, febr. 25.

Elröpülnek gyors egymásutánban lelki szemeim előtt a multnak tanulságos képei, el a jelennek a pusztaságos helyzetet feltűntető viszonyai, el a jövőnek siralmas kilátásai.

Mivé lettünk, mik voltunk és mik leszünk ezután!

A mult nagyságnak csenevész váza csak a jelen és romhalmaza lesz a jövőndő.

Pusztulunk! tapasztalbatjuk lépten-nyomon és e pusztulást megakadályozni ki volna képes?

Látom a szekerek százait, melyek gabonát szállítottak e városba és vitték élelmi cikket, ruhát, csizmát és más egyebet halom számra. Még most is tehetnek tanúságot a fennálló száz és több éves üzletek, mi volt kereskedelmileg Debreczen a multban. Király volt, mely uralkodott kereskedelmével messze északra, nyugatra és délre. Vége mindezeknek, élösködünk a mult idők nagyságán és panaszkodunk a jelen sivár voltán.

Hja, változnak az idők! A mult képzett, kitünő kereskedőt nevelt, kötelesség-tudót, ki üzletének minden esinját-binját ismerve, a lelkiismeretes pontosság netovábbja volt, míg a mai kereskedelem tulnyomó része kontár kezek romlott munkája Hogy élvezze az a kereskedő, aki az árut nem is ismeri, a közönség bizalmát? Hogy élhessen meg az, aki tudatlanságával az áruk értékét megbecsülni nem képes?

Satnyul a kereskedelmi nemzedék!

Nézzük csak e város elmúlt idejének történetét. A kereskedelem képviselői vezérszerepet játszottak mindennütt, ahol a város érdekeiről volt szó, áldozatkészségük, lelkesedésük, tudásuk első helyet biztosítottak nekik a közügyekben és ma? alig-alig akad kereskedő, aki időt szentelhetne a közjónak, akit a nehéz megélhetési viszonyok rablánczokkal ne füzne üzletéhez, aki a testi és szellemi megerőltetés, melyet üzletében kifejtteni kénytelen, el ne posványosítana, el ne csüggesztene és minden iránt közömbössé ne tenne. De másrészt tekintve, hogy a kereskedelmi pályától az intelligensebb elemek mindjobban távol marad-

nak, kevés olyan kereskedő akad, aki képes is volna a közügyek terén aktív szerepet játszani.

A kötelességtudásra, komolyságra és ami fő, némi tudásra szoktassuk gyermekeinket. Intelligens kereskedőket neveljünk, akik megbecsülni képesek apáinknak még hasznót hajtó foglalkozását, a kik felfogni képesek, mi is tulajdonképpen a szolid kereskedelem, akkor nyugodtan nézhetünk a jövő elé. De szüntessük meg a viszálykodást, a piszkos konkurrencziát is. Merítsünk tanulságot a már száz éve fennálló kereskedelmi társulatunk múlt idejéből, feljegyzett történetéből, tartunk össze, haladjunk vallt vállhoz vetve, mert közös érdekünk ez, és alapfeltétele, hogy tisztességesen megélhessünk.

Mert csak akkor leszünk méltók apáink szelleméhez, ha megbecsülve önmagunkat, felemelkedni iparkodunk azon örökökhöz, melyeket azok reánk hagytak.

És ha e szellemet követjük, akkor nem lesz sivár a jövőnk, hanem következik az a jobb kor, melyet vissza sirunk, de a melyet elérni csak tőlünk függ.

Öcsényi Zoltán.

A Csokonai-kör felolvasó ülése.

Debreczen, febr. 25.

A Csokonai kör tegnap délelőtt tartotta meg az idei első nagyobb szabású felolvasó ülést. Az ülés érdekét emelte azon körülmény, hogy Kolozsvárról és Budapestről jött le néhány íróember, hogy

Durvaság és brutalitás.

A „Debreczen” eredeti tüzéje.

Írta: Heiman Jenő.

Házunk hátsó lakásában lakó eszmadia feleségét minden hétfőn reggel úgy elpáholja, hogy testén a nyomok nyolcz napig, tehát a jövő hétfőig láthatók; vasárnap este eltűnnek a nyomok, hogy a hétfőn reggel matematikai pontossággal bekövetkező friss ütlegeknek — helyet engedjenek.

Brutalitás ez? Nem, legfeljebb durvaság, sőt eszmadianak szempontjából talán nem is durvaság, mert meglehet elve: hogy: „a pénz olvasva, az asszony verve jó!”

Sőt lehet, hogy a dolgot az asszony is enyhébb oldaláról itéli meg, mint az a menyecske, a ki sirva panaszkolt anyja előtt, miszerint ura nem szereti többé mert „már három hét óta meg nem verte!”

És rendőrségünk alsó közegeinek azon szokásos kihágásait, hogy a foglyokat a négy fal között verik s kínozzák, sem lehet brutalitásnak, hanem durvaságnak minősíteni, mert erős meggyőződésük, hogy a nádpálya hivatalka s hivatásuk teljesítésére készült, hogy a veréssel missiót teljesítenek, hogy azzal az igazságszolgáltatást előmozdítják, annak használnak, s ily módon a közrendet megőrzik.

szellemi termékével gyönyörködtesse Debreczen város közönségét.

Az Arany-bika szálló disztermében folyt le az ülés s Debreczennek szép iránt érdeklődő közönsége és a lelkes tanuló ifjuság teljesen megtöltötte ez alkalommal a Bika fényes disztermét.

Különösen a szép nem jelent meg igen nagy számmal, de a férfiak sem zárkóztak el ez alkalommal a lélekemelő s hazafias ülés elől, s Debreczennek egész polgársága kimutatta a költészet és tudomány iránti méltányolási elismerését.

Maga az ülés a leggyönyörűségesebben folyt le.

Géresi Kálmán a kör elnöke megnyitó beszédében a Csokonai kör és az Erdélyi Irodalmi Társaság ölekezését méltatta, majd melegen üdvözölve a kolozsvári és budapesti vendégeket s a kör ülésén megjelent nagyszámú díszes közönséget, az ülést megnyitottnak nyilvánította.

Utána Dr. Csengery János a Magy. Tud. Akad. s az E. I. T. tagja, a kolozsvári vendégek egyike ült a felolvasó asztalhoz. A rokonszenves tudóst megjelenésekor hatalmas tapsok fogadták s ezek után Aiskylos „Lelánczolt Prometheus”-ának bemutatásához fogott. A nagy tudás gazdag tárházából merített igen érdekes s roppant értékes felolvasás a közönség figyelmét mindvégig lebilmeselte.

A gyönyörű felolvasás méltán vivta ki a hálás hallgatóság elismerő tapsait.

Perényi Margit színházunk bájos művésznője lépett ezután az — emelvényre.

A művésznő Kardos Endre kifogástalan zongora kísérete mellett dalolt nagy precizitással néhány operett-részletet. A

Ezen közegeknek a jó rendőrség magasabb kötelességeiről fogalmuk sinés, rendőrséget bot és ütlegek nélkül el sem képzelhetnek.

Brutális tetteket egyedül azon egyének követhetnek el, a kik olyan szellemi képességekkel rendelkeznek, a melyek segítségével megérthetik, hogy cselekedetükkel durvaságot követnek el, kik tehát szándékkal, akarattal, széltudattal, számíttással idéznek elő botrányt, akik durvaságukat szereplésre emelkedésre használják fel, a kik intelligenciájuk, tudásuk, társadalmi állásuk egész súlyával odahatnak, hogy durvaságuk brutalitással fajuljon, kik ezen brutalitással feltűnni, botrányt kelteni akarnak, akik ezzel nemcsak családjuk, házuk, társadalmi és értelmi barátai szerény körét kívánják bosszantani, hanem kik botrányukat, e szűk körből a népesség távoli rétegeibe is kiakarják vinni.

Ezek a brutalitás ismertető jelei s ezek vannak eles határt brutalitás és durvaság között. Épen ezért sajnosnak, vétkenek, sőt megtorlandónak és büntetendőnek is tarthatjuk a durvaságot: legmagasabb foká mégis a brutalitás.

Mig ugyanis a meztelen durvaság a temperamentum, a természet a nevelésnek lehet kifolyása, a brutalitás számára nincs mérték, mert minden esetben szándékkal, akarattal, számíttással történik.

közönség perczekig tartó hatalmas tapsal és éljenzéssel jutalmazta gyönyörű énekét.

Zempléni Árpád a kiváló fővárosi író szavalt erre „Dido” czimű sajtó alatt levő kötetéből néhány költeményt.

Minden dicsérő szó helyett teljes terjedelemben közlünk néhányat a felolvasott költeményekből, s csak annak megemlézésére szoritkozunk, hogy a remek szavalt után alig akart vége szakadni a zajos tetszésnyilvánításoknak.

Az ülés utolsó, rendkívül bájos mozzanata következett ezután. Perényi Margit k. a. énekelt Rácz Károly mesteri zenekísérete mellett néhány magyar népdalt.

E művészi éneknél szebbet alig lehet képzelni.

Dicséret és elismerés illeti Perényit, színházunk elsőrendű művésznőjét és kíséretét Rácz Károlyt.

A közönség a legemelkedettebb hangulatban távozott a fényesen sikerült ünnepélyről, melyért a legteljesebb elismeréssel tartozunk a Csokonai körnek!

H. I.

Színház.

Színházi műsor:

Hétfőn, febr. 25-én **Az üdvöske.** Nagy operette.

Kedden, febr. 26-án **A bőregér.** Nagy operette.

Szerdán, febr. 27-én **A bőregér.** Csütörtökön, febr. 28-án, **Sarah grófné.** Szimmü 5 felv.

Pénteken, márczius 1-én, **Figaró házasa.** Vigjáték 5 felv.

Szombaton, márczius 2-án, **A Három testőr.** Vigjáték.

Vasarnap, márczius 3-án, délután **A Görög rabszolga.** Operette 3 felv.

Ha tehát egyszerű durvaság rendőrségünk alsó közegeinek fentebb részletezett kihágása: erős brutalitással fajul azon pillanatban, midőn a szolgabíró helybenhagyja, előmozdítja, sőt maga előidézi is; a mécsai eset összes epizódjaival tehát a legmegvetendőbb brutalitás.

Az a kálár, a ki ujonczait pofozgatja, szabály ellenére teljes felszerelésben velük órákhosszat gyakorlatot végeztet, röviden tehát, ki minden rendelkezésére álló eszközzel alárendeltjeivel jelentőségét érezteti, az a káplár durvaságot követ el, mely temperamentumának, természetének, hiányos intelligenciájának következménye, a mely durvaságot azonban a kapitány szigora minden tekintetben ellensúlyozhat. S az igazán intelligens káplár nemis fogja paraszttársának viselkedését követni, s nemis fog hasonlóan kifakadni.

Ha azonban a csapata élén kivont karddal lovagló ezredes és ezredparancsnok helyét elhagyva egy védtelen, szolgájának (okkal-e vagy a nélkül ez teljesen közömbös) lovára üto ezívil után iramodik, azt természetesen utoléri s nyílt utcán kardjával arezába vág, hogy vértől borítva a kórházba kell szállítani: ez brutalitás, mely a káplár durvaságát erősen elhalványítja, mely a jog-egyenlőséget, a jogrendet megtiporja, s mely ellen a legparányibb jogérvet is felháborodik.

Este, **Cyrano de Bergerac**. Romantikus színmű 5 felv.

Lear király.

Szombaton este feltűnően kis ház nezte végig Lear király előadását. A Shakespeare darabok pompás eszméi nem hatnak talán, vagy a közönség nem képes azok értelmének felfogására: elég az hozzá, hogy a nagy, a legnagyobb mester igazságai mindig üres ház előtt hangzanak el. A czimszerepben Bartha jeleskedett, bár megjegyezhetjük, hogy az első alkalommal jobban színezett. Fái, mint Cordelia és Komjáthy, mint Edgar kifogástalanok voltak. Gyengén játszottak azonban Breznay és Nagy Gyula, kiknek játékában semmi szint, semmi elevenséget nem fedezhetünk fel. Tanay és Komjáthyé szép sikerrel egészítették ki az összejáratot.

Egy katona története.

Vasárnap délutáni előadás, zsufolt ház előtt. A megszokott hangulat, melyet azonban minduntalan megzavar a rogyasig telt karzat közönsége. A harmadik és negyedik felvonásból az elsőrendű támlásszék sem hallott egyetlen árva szót sem, olyan zsi-vaj, morzsolódás, szitkozódás s nevetgélés volt fenn. Ezen a dolgon lehet segíteni vagy erélyes rendőri beavatkozással, vagy a karzat egyszerű kiürítésével. Odry játszott a ismét Renő Jánost egészséges jellemzéssel, drámai színezéssel. Mellette Fay, Szathmáry és Breznay játszottak jól. Sziklai Sámorán szerepében óriási sikert aratott. Jeles komikusunknak különben aligha van jobb szerepe. Rendezési hiba feltűnően sok volt.

Réthy és a Czigánybáró.

Kedvelt és ünnepeelt vendégművésznők, R. Réthy Laura újabb négy vendégjátékát a Czigánybáró Saffijával kezdte meg. A farsangi hangulat; vasárnapi összejövetelek s meg sok egyéb ok és körülmény sokakat elvont a színháztól, úgy hogy csak közepes ház élvezhette az előadást. P e d i g

ez előadás olyan volt, minőte szezonban még nem láttunk. A legprecízebb énekszámok, a kifogástalan sőt kitűnő rendezés és tánczok gyönyörködtettek bennünket.

Réthy mindjárt belépésekor hatalmas tapsvihar üdvözölte, s az édes, a kellemes hatás megmaradt mindvégig. Mikor a szegény cigányleány ábrándos, méla nótáját dalolta, minden hur megrezgett sziveinkben s a meghatottságtól a tapsot is elfelejtettük. De e tapshány többet ért és jelentett, mint a legzajosabb óváció. A művésznek kedvvel, őszintén játszott s az esteli sikert legszebb diadalai közé számíthatja.

Mellette kétségenkívül első sorban érdemel dícséretet K a r a c s Imre. Olyan hatalmas, olyan gyönyörűen simuló és olyan érezen esengő volt a hangja, hogy — nem akartunk hinni füleinknek. Ez volna a mi Karacsunk? A deli Barinkay szerepében legalább is feltűnést keltett. Eddig azt hitték sokan, hogy Karacsnak nincs hatalmas orgánuma, most megmutatta ő, hogy van. De akkor mért nem ragyogtatja mindig ezt a pompás hangművészetet? Mikor kritikánk valóságos lelkesedéssel ír róla, egyuttal több hasonló sikert kíván neki és a — közönségnek.

Kállay Lujza kitűnő Cipra volt. Bájos alt hangja érvényesült, de különösen a leányával énekelt kettősben eszengett teljes erővel; Sziklay kiváló esupán, Galyassy — ügyes Arzéna volt. Szathmáry, Nagy Gyula és Szigeti szintén tetszést nyertek játékaikkal.

A zenekar azonban az utóbbi időben feltűnően gyenge. Felhívjuk különben e körülményre a színházi bizottság figyelmét. Az este határozottan hiányát éreztük a fagott-nak. Intézkedjék a színházi bizottság, hogy a zenekar teljes és fegyelmézettebb legyen.

Kállay Lujza Nagyváradon.

Szintársulatunk kedvelt művésznője F. Kállay Lujza szombat este Nagyváradon játszott. A Gésák volt kitzúve előadásra s Orley Flóra beteg lett. Somogyi Komjáthytól

kért kölcsön Mimósát s ami kedves Mimózánk örömmel ment Váradra. Az egyik váradai lap különben fellépéséről, a következő meleg sorokban emlékezik meg:

Tegnap este eddig még nem látott ünneplés ment végbe színházunkban s szólt a lelkes, zajos ünneplés Kállay Lujza asszonynak, a debreczeni színház művésznőjének. Tapsolt a közönség úgy, még mint igen kevésszer ebben a szezonban, a nagyváradai színház primadonnájának tegnapi egyik legsikerültebb alakítása után. Igazán őszinte köszönetet érdemel Kállay Lujza asszony az elismerésen kívül tegnap mindeu izében sikerült s próba nékül történt nagy élvezetet nyújtó vendégszerepléséért. Művészi játékának hatása érezhető volt a többi szereplőkön, akik hatványozott kedvvel játszottak.

Tóth Ede emlékezete.

Holnap, február 26-án lesz huszonöt éve annak, hogy Tóth Ede a „Falu rossz-sza”, a „Tolonecz”, a „Kintornás család” és több más népszínmű jeles szerzője meghalt. A Népszínház igazgatósága e napon azzal kíván a költő emlékének kegyelettel adózni, hogy előadta legsikeresebb népszínművét a „Falu rosszát”. A „Falu rosszát”-nak ez lesz a Népszínházban 174-ik előadása.

Hát a debreczeni színház? Ugy látszik a színház vezetőségéből kihalt a kegyelet, mert ellenkező esetben nem a „Böregér”-t tűzte volna műsorra, hanem Tóth Ede valamelyik darabját pl. a Toloneczot, melyben szintén felléphetett volna Réthy Laura. Tóth Ede talán megérdemelt volna annyit a debreczeni színház igazgatóságától, hogy kegyelettel emlékezzenek meg halála napjáról. De miért is törődnének ők a kegyelettel!

E példák plasztikusan kidomborítják a durvaság s brutalitás közötti különbséget; e példákban világosan kitűnik, mily nagyfokú durvaságot kell elkövetni, hogy brutalitással fajúljon.

Az a páter Lepsényi, ki Kossuth Lajos tiszta, szeplőtlen alakján hibákat merészelt keresni, ki hallatlan szemtelenségében azt akarta sárral hemoeskolni, mit nemzete, szentnek, nagyinak, tisztelendőnek tart, ki ott is mert packázni, ahol már a világtörténelem ítélkezett: az a páter Lepsényi brutalitást követett el, mely a legnagyobb fokú durvaságot is magasán tulszarnyalja. A durvaság u. i. heggedő, gyógyítható fizikai sebeket üt, ott azonban, a hol egy páter Lepsényi brutalitása sikerrel dícselkedhetik, ott ki van zárva minden gyógyulás, minden enyhülés, mert ott a szív, a lélek van súlyosan gyógyíthatatlanul megsebesítve.

S nem brutalitás, ha egy látszólag függetlenségi képviselő Cato tőgájába burkolózva, mindenütt corruptiót keres, mindenkit meggyanusít, míg végre nyilvánvalóvá lesz, hogy az a Cato képviselői mandátumával összeférhetetlenül közvetlenül a kormányhoz köt szerződéseket s szállítási kötelezettségeket és ezzel önmagát corumpálja? Nem brutalitás, ha az a bizonyos képviselő hazánk teljes függetlenségéről tart hangzatos szónoklatokat, tényleg azonban

paktál, csak hogy személyes érdekeit előmozdítsa?

Mi más mint brutalitás, ha az ország egyik mágnása a magyar királyság 900-ik évfordulóján a történetet meghamisítva Magyarország multját, jelenét s jövőjét egyoldalul a katolikus, tehát a saját vallásfelekezete részére reklamál, ha a XX-ik század hajnalán, a reformáció vívmánya, a díeső szabadságharc s az 1867-ik év után ez a főr ily mondat kijtésére merészke-dik: „nem szabad egyház szabad hazában, hanem a kath. egyház a kath. államban és kath. állam a katolikus egyházban!”

Mily nagyfokú brutalitás, hogy e mondat oly magyar mágnás ajkairól hangzik el, ki sokoldalú ismeretei mellett egy hosszú emberi élet gazdag tapasztalataival is rendelkezik, ki egyszer már az ország kormányához is közel állott és így ismerni tartozik azon faktorokat, melyek e hazát megteremtették, egy ezredéven át fentartották s további fennmaradását előmozdíják.

Mily óriási brutalitás letagadni, hogy Magyarországot a magyarnak ép a reformáció tartotta meg, s hogy a nemzetet a német-római birodalomba való beolvasztástól ép ez mentette meg; mennyi brutalitás rejlik abban, hogy ily történelmi nevezetességű napon a szűkkeblű pártérdek kerekedik felül, teljesen megfedkezve arról, mit

tett hazánk függetlensége érdekében Rákóczy, Beresényi s a hősök hosszú legioja!?

S hagyjuk el hazánkat, tekintsünk ki a külföldre! Mily nagyfokú brutalitás volt Romániától, hogy azokat kényszerítette kivándorlásra, kik évszázadokon át ott laktak, kik ez idő alatt honfiúi kötelességüket becsülettel teljesíték, kik életükkel, vérükkel, penzükkel, szóval egész vagyoni s szellemi képességükkel hazájukat szolgálták, hogy — mondom — ezeket kivándorlásra kényszeríté, csak azért, mert — zsidók voltak.

S nem sérti a század erkölcsét a legbrutálisabban az a küzdelem, melyre haszonlesésből, nyereségvágyból egy elsőrendű nagyhatalom a vitéz burokat kényszerítette?

Az is a brutalitás egyik főjelleme-vonása, hogy felsőbb, hatalmasabb, magasabb autoritás alatt áll, s nem nyer oly közvetlen megtorlást, mint a durvaság; a brutalitás azonban époly visszataszító; s esőfelhőként rövid időre beboríthatja a felvilágosodottság, a civilizatio egét: mihelyt azonban e felhő eloszlik, szebben, fényesebben sőt ismét ki a civilizatio, a felvilágosodottság napja és egészséges, edzett nemzedék halad ily Lepsényieken át a szabad gondolkodás, a szabad fejlődés felé!

NAPI HIREK.

Részlet Zempléni Árpád „Didó” cz. verses regényéből. *)

Bevezetés.

A kőborgó reperter,
A híres utazó,
A ki tömérdek bort nyel
S kiben nem áll a szó:
Buzdúlván Encásnak
Hallatlan sikerén.
Novellát monda másnap
A rémes éj felén,
Vidám volt a novella
És rémes volt az éj.
S így a hatás vegyes volt...
De ime a beszély.

A kaland.

Vizen át, hidon át,
Vonulnak a katonák.
Ötszáz bakkanes toppanása,
Ötszáz lányszív dobbanása.
Reszket a lánéz, reng a hid,
Csapkod a szív mint a esik.

Hidon át, vizen át,
Barna kis lány megyen át.
Kurta ruha, kis kalap...
Éj, be csinos, friss falat!...
— „Alljon meg egy szóra, kérem,
Mert ha meg nem áll, — kiserem.!”

A kisasszony nem magos,
Hanem kontyig haragos.
De nem tágít am a ferfi:
— „Kis lány, bajos itt kitérni,
Mert a hidnak karja van,
Alatta meg Duna van.”

A kisasszony nem magos,
De már nem is haragos.
— „Barna kis lány, kis evet,
Mondja kérem, mit nevet?
Ha megmondja, megígérem,
Hogy hazáig elkiserem.”

Beszél sokat, badarat,
S a leány oldalán halad.
Az meg, szegény, meglepetve,
Hol haraggal, hol nevetve,
Nézi ezt a lovagot,
Aki belé akadott.

— „Szép kisasszony, mért futunk?
Akkor mindjárt atjutunk,
Van egy eszmém, — volna csak,
Ha rá állna, — proba csak:
Cseréljük el hídgyűnket,
Átboesátnak e Leműnket?”

— „Szép kisasszony, kis evet,
Maga engem kinevet.
Szolgáljak tán a nevémmel?
Én vagyok a bogáncs-ember,
Hű lovagja, hogyha tetszik,
Aki Tankreddal vetekszik.”

Szó kavarog szó után,
Kinn járnak már O-Budán.
Bogáncs ur lerázhatatlan,
De nem épp kiállhatatlan,
Mókázik, hogy megszeressék;
Faktum: kész az ismeretség.

Mint valami faluba,
Megállnak a kapuba,
Bücsüzik a barna kis lány,

*) E gazdag humorral s egyéb ragyogó költői tulajdonságokkal megírt verses regény — melyből a jeles költő a „Csokonai Kör” tegnapi ülésén több részt bemutatott — jelenleg sajtó alatt áll; előfizetési ára 3 korona.

Bogáncs rá néz esalfa-pislán:
— „Ha lehuzná keztyűjét,
Megesőkölném a kezét...”

... „Nem huzza le? No, derék!
Csókolom a tenyerét.
Tenyerének rózsás körét,
Nagy-ujjának párnás tövét,
Meleg, bársony, puha domb,
Olyan, mint egy esibe-czomb.”

— Jaj ne bánts! nem szabad.
Isten önnel, rém lovag!
Holnap a táncz-iskolába
Eljöhete ám a bálba.
Az én nevem Kiss Ilon...
Hanem maga nagy majom.”

— „Lásza, édes kis Ilon,
Mind ilyen böles a majom.
Ha kemény a kókusz-dió,
De látja hogy enni való,
Addig ázi, görgeti,
Mig csak ki nem kezdheti.”

Még egyszer esókol kezelt.
— Isten önnel! — „Ott leszek!”

Márczius 15.

Alig választ el minket 3 hét márczius idusának ötvenharmadik évfordulójától. A szabadság megszületésének nagy napját méltó fényvel készül megünnepelni az ország, a melyből jelentékeny részt követel Debreczen város. A társadalom minden rétegében élénk mozgalom indult meg s úgy az ifjuság, az egyes tanintézetek, mint maga a polgárság erősen buzgólkodik az ünne, élyek előkészületein. A program egyes pontjainak megállapításán most tanácskoznak. A mult tradícióit most sem tagadják meg s az ünnepély fénye, magasztossága nem marad háttérben az elmúlt években lezajlott ünnepélyek mögött. A hazafiasság lángoló tüze nem hamvadt el, — egyre jobban lobog.

Mert úgy vagyunk mindnyájan eme nagy ünnepünkkel, mint a hegyet járó ember. Minél magasabban kapaszkodik az ormokra, annál nagyobb területen uralkodik a szeme, egyre szélesebb tájékon száguldhathat a tekintete. Az idő minél távolabban választ el minket a nagy naptól, annál jobban látjuk, érezzük fontosságát, magasztosságát s lelkesedésünk csak fokozódik, nemzeti diadalmunk nagy idejének minden mozzanata élénkebben szökik szemünkbe s elfelejtjük az utánna bekövetkezett sötét gyászt s csak a diadalokat, a szabadságért küzdő elődeink hősrői küzdelmeit, fényes győzelmeit látjuk.

Az ünnepélyek közül valószínűleg a debreczeni jogakadémia polgársága által rendezendő ünnepély lesz a legfényesebb, ezenkívül a főgimnázium, reáliskola, tanítóképző, kereskedelmi tanintézet is rendez márcziusi ünnepélyt.

Léleekben pedig azok is ünnepelni fognak, kiket a kényszer, a formák es szabályok nem engednek a külső megnyilatkozására.

Az ünnepélyek részletesebb program-

ját majd közölni fogjuk s mi ezennel az igaz magyar hazafiság nevében kérjük az összes egyesületeket, köröket, iskolákat, intézeteket és társaságokat, hogy e nagy napot ez idén is méltón mindenütt megünnepeljen, minket az előkészületekről rendre értesítsenek, hogy hasábjainkon minden mozzanatról méltóan megemlékezhessünk.

Debreczen vendégei.

A Csokonai kör vasárnapi felolvasó ülése alkalmából, mint a kör vendégei városunkba érkeztek Dr. Csengerly János egyetemi tanár, dr. Gyálu Farkas, író, dr. Héderváry Lehel hirlapíró, a kolozsvári „Ujság” szerkesztője s dr. Janovics Jenő bölesészetudor s a kolozsvári színház igazgatója mindannyian Kolozsvárról; s Zempléni Árpád jónévi költőnk a fővárosból. — A vendégek szombaton este érkeztek, fogadásukra megjelentek Komlóssy Arthur főjegyző, polgármesterhelyettes, mint a Csokonai kör I. alelnöke, Dr. Bakonyi Samu főtítkár, Dr. Benedek János titkár s dr. Gulyás István vál. tag. A vendégek tiszteletére este barátságos lakoma volt az Angol Királynő-ben; a felolvasó ülés befejeztével pedig vasárnap délben a Csokonai kör titkárának hajlékában volt „irodalmi disznótör”, mely a legkedélyesebb hangulatban az esti órákig eltartott. A kedves vendégek a ma reggeli gyorsvonattal mondtak búcsút Debreczennek, hol a legkedvesebb emléket hagyták maguk után.

Debreczen és a harmadik egyetem.

Szombati számunkban közlött „Debreczen és a harmadik egyetem” című újdonságunkra vonatkozólag Dr. Kola János orsz. képviselő ur a következő nyílt levelet intézte lapunk f. szerkesztőjéhez:

Nyílt levél.

Benedek János Urnak a „Debreczen” érdekes szerkesztőjének.

Tisztelt barátom!

A „Debreczen” tegnapi számában megrovod e város két kormánypárti képviselőjét, hogy egyik sem tartotta érdemesnek a közoktatási budget tárgyalásánál felállni, s bizonyítani hogy a harmadik egyetemet csak Debreczenben lehet és kell felépíteni s neheztel. hogy csak Debreczen nem tesz tekintetben lépést, pedig Debreczen főiskolájának egyetemi terjedelmre és rangra fejlesztéséhez e célra szolgáló és ujonnan gyűjtött nagy alapja van, esakhogy hangoztatni nem ártana, hogy Debreczennek is van igénye nem ahhoz, hogy itt alapjából új egyetem szerveztessék, hanem a századok óta fennálló, és tovább erősített alapon egységesen építtessék fel az, minek részei megvannak, s ez ha nem másból, csak gazdasági szempontból is az államnak legkevesebbe kerülne, stb.

E megrovás Debreczen város két kormánypárti képviselőjével szemben nincs helyén; a Debreczeni főiskola, a Kalvinista Róma és Collégiuma kálvinista feleke-

zeti tanintézet, kérdezd meg Debreczen város harmadik nem kormánypárti, de függetlenségi párti országos nagy érdemű szintén kálvinista képviselőjét, meg a Tiszántuli Egyházkerületet, a Debreczeni ev. ref. Egyház tanácsát meg az összes magyar Kálvinista világot, jogosultak-e, s oly nagyon vágnak-e ez ősz kollégiumunkat, a magyar protestánsizmusnak negyedszázados védvárát az őseiktől eredő kegyeletes alapokkal, s annak protestáns egyetem mefejllesztésére „ujonnan gyűjtött” nagy alapítványokkal együtt, protestáns jellegűt megfosztva akármely más hatalomnak akármely más célra feláldozni, kiadni? S ha a kérdésre feleletet kapsz, akkor kísérelj meg amaz eszméd mellett mozgalmat kelteni, én ez eszmét magamtól elutasítom, s annak ellene fogok harcolni.

Debreczen, 1901 febr. 24.

tisztelő barátod

K o l a J á n o s

Debreczen sz. kir. város III-ik kerületének országgy. képviselője.

Hangverseny a zenedében.

A zenedában tegnap este nagy és intelligens közönség jelenlétében ment végbe a hangverseny. A hangversenyről írott részletes és kimerítő tudósításunk — lapunk mai számából hely szűke miatt kimaradt s így azt holnap közöljük. Annyit azonban már most jelezhetünk, hogy a tegnap esti hangverseny egyike volt az idén rendezettek közt a legsikerültebbeknek.

Választói jogosultság.

Igen érdekes leiratot intézett a belügyi kormány a megyék és városok központi választmányaihoz, amelyben megjelöli a választói jogosultság alapját. A kivetett adó az alapja ennek, akár fizeti az illető, akár nem. Tehát akkor is választj és választó valaki, ha egyáltalán nem fizet adót, vagy az be nem hajtható is rajta, csak ki legyen vetve rá az adó. Tehát választó lehet mindenki, aki akar, hiszen bevallhat olyan jövedelmet is, ami nincs, de ami után annyi adót vetnek ki, amennyi elég a választói jogosultságra. Hát nem jobb lett volna új alapra fektetni a választói jogosultságot?

A Zion egyet jubileuma.

Jövő hó 10-én fényes jubileumra készül a Zion betegsegélyző egyesület. Fennállásának 10-ik évfordulóját fogja ekkor impozáns módon megünnepelni. Delelőtt diszgyűlés lesz a városháza nagy termében, este pedig táncmulatság a „Bika” disztermében. A rendezőség dr. Weisz József ügyvéddel az élén mindent elkövet, hogy a táncmulatság a legjobban sikerüljön.

Adomány a vásárhelyi áldozatok családjainak.

A m-vásárhelyi áldozatok hátramardott családtagjai részére Hartstein Nándor ur 10 koronát küldött lapunkhoz. Az eddig gyűjtött összeget 37 koronát rendeltetési helyére juttattuk.

A kereskedelmi csarnok álarozos estélye.

Bár a hivatalos farsang már elmúlt, K a r n e v a l herczeg szombat este bevonult a Kereskedelmi Csarnok fényes termébe. Pompás és minden tekintetben sikerült mulatság folyt le a máskor oly ko-

moly falak között. A Keresk. csarnok tartotta álarozos estélyét. Este 9 óra körül kezdtek felvonulni az álarozosok. Karesu, rokokó ruhába öltözött kisasszonyok, komoly dominók egész sora. Természetesen az igazi jókedv s vidám kacaj akkor tört ki, mikor kiderült hogy hogy akaresu madame az erősebb nem köréből került ki, aki csak a hatás kedvéért öltötte magára a hölgy ruhát. Fesztelen, pajkos jókedv uralta mindvégig az egész estét. Tizenegy óra körül tetőpontra hágott a kíváncsiság s nemsokára levették a megjelent hölgyek és férfiak álarozukat. — A meglepetés moraja hangzott fel, mikor egymásra ismertek a jelenlevők. Aztán elkezdtek a táncot a legvidámabb hangulatban s egész hajnalig tartott a táncz Magyar pompás zenéje mellett.

A hitközségi elnök lakomája.

Reichmann Ármán az izr. hitközségnek negyedikben választott elnöke tegnapeste bankettet rendezett választói számára, a Frohner-szálloda éttermében. A lakomán a késő hajnali órákig a leglelkesebb hangulat uralkodott s a megjelentek zajosan ünnepelték közszeretet és köztisztelőben s érdemekben gazdag elnököt. Az első pohárköszöntőt Reichmann Ármán elnök mondotta a királyra. Ezt az egész társaság állva hallgatta meg, utána a hitközségi kántora T o r o e z k ö teljes énekkarával a Hymnust énekelte el, mit a közönség vele együtt állva énekelt. Krausz Lajos főrabbi mondott ezután m. gas röptü magyar pohárköszöntőt, melyben az ünnepelt elnök érdemeit melattalá igen szép szavakban. Bakonyi Samu dr. szokott ékesszólását ragyogtatta ezután felemlítette, hogy betegem jött el, nem szólnokolni, hanem gyógyulást keresni. A gyógyulást a banketten megtalálta. Tiltakozott azon vád ellen, hogy a zsidóság kozmopolita érzelmű. Hogy a zsidóság nem kozmopolita, hanem igaz, magyar érzelmű, bizonyítja a templom ajtaja feletti felírás:

— Emeltetett Magyarország 1000 éves fennállásának emlékére. Ebből is láthatjuk a zsidóság hazafiságát. Arra ürítü poharát, ki ez ellen a vád ellen küzd s ez az „Egyenlőség” jelenlevő szerkesztője Szabolesi Miksa. Majd Szabolesi Miksa hosszabb beszédben reflektált Bakonyi remek beszédjére s poharát az elnök egészségére üritette. E megemlézésre méltó pohárköszöntőkön kívül beszéltek még Kardos Samu dr., Bródy Henrik, Freund Jenő dr., Stern József kefégyáros és dr. Szántó Sámuel.

Adomány a népkönyha javára.

Szerkesztőségünk utján a népkönyha javára Kövesdy Domokos ur 10 koronát és Darvas Aladár ur 10 koronát küldött. Az összeget rendeltetési helyére juttattuk.

Az iparos ifjak felolvasó ülése.

Állandóan nagy érdeklődést tanúsít a közönség az iparos ifjak felolvasó üléseivel szemben. Tegnap is zsufolásig megtelt a díszes Iparos Otthon, úgy, hogy csak a megjelent szépszámu hölgyközönség juthatott ülőhelyhez, míg a közönség javarésze a szomszédos termekben szorongott. Tóth Kálmán elnök nyitotta meg az ülést, majd buzdító szavak kíséretében kiosztotta a karácsonyi iparkiallításra a zsűri által odaítélt érmekeket és okleveleket. Majd L é h m a n n Lajos szavallata után D á v i d h á z i Kálmán lépett a pódiumra „Séta a karácsonyi kiállításra” című feiolvasásával. Gondos tanulmányozás, szakavatottság jellemezte minden szavát. A kiállított iparczikkekre egyenként megtette észrevételeit, őszintén megmondva véleményét, nem ki-

esinyítve, nem egyoldalulag fogva fel a dolgot, hanem igazi tudással, méltányolva a kiállítók oldalait s jóakarattal figyelmeztette őket hibáikra. Ezu án Kalitzky Ernő szavallta el Gabányi „Kakas ülő” című monológját. Majd engedve a zajos tapsoknak, még e y másik rövidebb humoros költeményt szavallt el. Utána D r u m á r János ér P á s z t o r Gyula zongora, illetve hegedű játéka következett, igazi műélvezetet szerezve vele a hallgatóságnak. Valóságos tapsorkán hangzott fel zenezámuk befejeztével a terebmben, úgy hogy még két számmal kellett megtoldani a játékukat. A minden tekintetben sikerült ünnepélyt az egyesület dalkörének jól sikerült éneke fejezte be.

A kölcsönös segélyző egyesület közgyűlése.

Tegnap delelőtt tartotta a debreczeni Kölcsönös Segélyző-Egyesület évi rendes közgyűlését Simonffy polgármester elnökléte mellett a városháza nagytanácstermében. A közgyűlés a tagok általános érdeklődése mellett folyt le s a nagyterem egész megtelt. Az elnöki megnyitó után az évi jelentésre került sor, amelyet felolvasottnak és elfogadottnak tekintett a közgyűlés. A jelentés kiemeli, hogy az egyesület vagyona négy és félmillió korona. A tagok s így a betétek száma rohamosan emelkedik. Mindennek daczára esőkent a felszámoló év-társulat eredménye, úgy hogy ezen évre minden 40 filléres betét után 149 kor 34 fill. kifizetést hozták javaslatba, amely összeg azonban így is megfelel a 6% kamatozásnak. Ezután az 1896. évi s a jövő évben felszámoló bizottság tagjait megválasztották: Dr. Bartha Béla, dr. Gutfreund Jenő, dr. Hütter Károly és Aczél Géza. Majd öt igazgatósági tagot választottak hat évre és pedig: Jóna Dánielt, Lukács Ármint, Muraközy Lászlót, Nagy Lajost és Tóth Bélát. Erber Vilmos halálával megüresedett igazgatósági tagság hátralevő 2 évi idejére Fleischmann Mór és Baum Miksa lemondásával megüresedett igazgatósági tagság hátralevő öt évi idejére Weisz Sándor választottak meg.

Megölte a gyermekét.

Mindennapi történet. Szeretett, megcsalták, odaadó szerelme pedig nem maradt következmények nélkül. Fél a szegénytől, hogy a nagy, az erényes társadalom kiüzi magából. Magát nem volt ereje megemészteni, megölte hát a szegényének élő tanuját, ujszülött gyermekét. Pálfi Zsuzsánnának hívják s a Kossuth-utca 21. számú háznál szolgált. Erényes, tisztességes lány volt, migcsak össze nem jött valakivel, akit jobban szeretett mindennél a világon, akiért eldobta magától a legdrágábbat is — a becsületét.

A szeretője aztán mikor látta a következményeket, elfordult tőle s magára hagyta az elbukott leányt. Es itt ismétlődik az élet drámája, mely annyszor előfordult már egy és ugyanazon alakban. A hajadon anya el-emészlette gyermekét. Tegnapelőtt éjjel, még mindenki aludt a házban, az ujszülöttet magához vette, kívánczorgott vele az udvarba, s ott belökte a félreeső hely nyílásába. Reggel vették észre a szörnyű tettet s azonnal értesítették róla a rendőrséget. A leány időközben a büntettétől való felel-mében megszökött. Tegnap tartóztatták le Földesen s ma delelőtt már át is kísérték a debreczeni ügyészség börtönébe.

A lőcsei halálos párbaj epilógusa.

Még élénk emlékezetünkben van a nemrégiben, Lőcsén vívott kardpárbaj, amelynek egyik szereplője, Enderle hadnagy életével fizette meg az össze üzést, míg ellenfele, Lerner hadnagy most is sebeit nyögi. — A nagy szenzációt keltett párbajnak most érdekes utójátéka nyílt meg, amelyről nekünk a következőket írják:

A párbajnál működő orvosok, valamint a segédek ellen vizsgálat indult meg, mert a mérkőzésnél állítólag szabálytalanságok fordultak elő. A vizsgálat megejtésére a kassai hadtestparancsnokság egy százados-hadbírókat küldött Lőcsére, a ki teljesen kimerítő jegyzőkönyvet vett fel az esetről.

A katonai orvosok és a párbajnál segédkező tiszt k kihallgatása után a hadbíró intézkedésére a párbajnál használt kardokat a kassai hadtestparancsnoksághoz szállították be. A vizsgálat a legnagyobb titokban folyik. Mindazonáltal most már tisztában van a közönség azzal, hogy a párbaj a legkomolyabb feltételekkel megtett vegbe, amelynek befejezést csak az egyik kovács a síkhalálá képezhetette.

Enderle és Lerner ugyanis már hosszabb idő óta halálos ellenségei voltak egymásnak. Ellenségeskedésükből kifolyólag már két ízben képezte összekocznásuk lovagias ügynek tárgyát. Egy ízben Enderle provokálta Lerner, majd pedig az utóbbi Enderlet. Mindkét szer békés kiegyenlítésre a dolog nem jutott annyira, hogy fegyverrel kellett volna kireperálni a megsértett becsületet. Legutóbb egy kávéházi hölgy miatt különböztek össze. Ez volt a tulajdonképeni ok, hogy párbajra került a dolog. A tisztí etkezésben történt esemény összeszólalkozás már csak következménye volt az előbbinek.

A párbajnál meg nem engedhető megszállás ment vegbe. Enderlen több szurácsi seblátható, melyek mindegyike halálos volt. Lerner jobb kezén szinten hét erős vágás van, melyek közt nem egy olyan természetű, hogy az orvosok pártán, ellenmondást nem tűrve kijelenthetek volna a végkimerülést. A segédek azonban, — mint a vizsgálat eredménye igazolni fogja — nem elégedtek meg az eredménnyel, hanem feleikkel egyetértőleg követelték a párbaj folytatását. Világos tehát, hogy az ellenfelek közül az egyiknek meg kellett halnia. Lerner hadnagy különben már jobban van.

A lőcsei ezredet behívták a kassai hadtestparancsnoksághoz, a hol tudomására adták, hogy legkésőbb az ősszel a lőcsei más helyet eserélnék.

Dalestély Püspökladányban.

A püspökladányi ev. reform. egyházi előjáróság orgona-alapja javára jövő hó 2-án a kaszinó termeiben a h.-szoboszlai dalegylet közreműködésével táncmulatsággal egybekötött zártkörű dalestélyt rendez. Belépti-díj: Személyjegy 2 korona, Család-jegy 5 korona. Kezdeté pontban 8 órakor. Feülfizetések köszönettel fogadtatnak s hírlapilag nyugtáztatnak.

„Debreczeni kör” táncvizsgálma.

Debreczen szab. kir. város vednöksége ajált álló „Debreczeni kör” f. év márczius hó 2-án saját helyiségeiben (Kerepesi-ut 33.) hangversenynyel egybekötött hazi estélyt rendez.

Ezen mulatság iránt minden oldalról nagy az érdeklődés és az anyavárosból is már többen fordultak a rendezőséghez, a

mely mindent megtesz a siker érdekében. Debreczen város előkelőségei közül többen honoráltak már eddig is a beküldött tiszteletjegyeket.

A múlt évi első ily estélyi fényes sikere és a minden oldalról jelentkező érdeklődés, valamint az ügyesen összeállított műsor, alapos reményt nyujtanak, hogy a mulatság még a tavalyinál is fényesebben fog sikerülni; — és nem csak anyagi, de a mi fontosabb, erkölcsi sikert is fog a fiatal, de már is erős, életképes körnek eredményezni.

Számos előkelő vidéki és fővárosi család megjelenése már is biztosítva van, különben a rendezőség a legmesszemenőbb intézkedéseket megtette, hogy az estély minél fényesebben sikerüljön.

A táncrend igen ötletes és változatos, mivel minden táncrend a Hortobágyi élet egy egy különböző mozzanatait fogja ábrázolni.

Ló és szekér összeírás.

Az évenként szokásos ló és szekérszeírás városunkban folyó évi február 15-én vette kezdetét és tart márczius hó 15-ik napjáig. Ez ideig mintegy 300 egyén jelentette be lovaikat, a bejelentők naponként nagy számmal jelentkeznek. Minthogy a lovaikat be nem jelentők a törvény értelmében minden ló után 20 koronáig terjedhető bírsággal ognak büntettetni, figyelmeztetnek a város összes területén lakó mindazon jószágtartók, kik lovaikat, szekereiket meg be nem jelentették, hogy azokat a fentemlített záros határidő alatt, Csapó-utca 43-ik számú háznál (tüzoltó laktanya) naponként délelőtt 8 órától 12-ig bejelenteni el ne mulasszák.

Öngyilkos cselédeány.

H.-Szoboszlói levelezőnk írja: Bogdán Erzsébet 19 éves cseléd leány, a ki újév óta mint szolgáló G. Tóth János rendőrkapitányánál lakott, múlt éjjel megmérgezte magát, s másnap nagy kínok között meg is halt. A szerencsétlen leány igen rossz viszonyban élt az anyjával és egyik testvérével akik szerinte ártatlanul minden rosszat rámondtak. Ez annyira elkésértette a szerencsétlen leányt, hogy a halálban keresett meenedeket. Levelet hagyott hátra, melyben öngyilkossága okául szülei és testvére rossz bánásmódját hozza fel.

Hamis könyörödománygyűjtők.

Nem régen a debreczeni rendőrségnek sok dolga volt azokkal a csavargókkal, akik azon a réven, hogy a siketnémaik javára gyűjtenek, hamis gyűjtőivel jártak be a város minden részét. Legutóbb a belügy-miniszter körrendeletet adott ki, melyben figyelmezteti a törvényhatóságokat, hogy az olyan könyörödománygyűjtőket, kik a vácsi siketnéma intézet javára gyűjtenek, tartóztassák le, mivel ez intézet ezentul körgyűjtést nem rendez. A rendelet tegnap érkezett meg Debreczen városához is.

Felülfizetések a függetlenségi kör bálján.

A helybeli függetlenségi kör által 1901 február hó 16-án, az „Arany Bika” disztermében tartott táncvizsgálom alkalmával felülfizettek a következők:

K. I., Dr. Fejér Ferenc 10 - 10 kor., Hoffmann és Kronovitz, Dankó Mihály, ifj. Kertész István 6—6 koronát. Orgován István, Dr. Kocsár Gábor, Sz. Szabó László, 5—5 koronát. B. Nagy János, Pongó Lajos, Tóth Gergely, Id. Bányai István, Kertész Lajos, Kertész Mihály, Kulesár Gábor, ifj.

Kertész János, Szinay Gyula, Kertész Imre, Bányai Péter, Harangi Sándor, Fehér András, Pálfi Ferenc, Kertész István, Nagy Imre 4—4 koronát. N. N. Salánki Ferenc, Király Gyula, Némethi János, Balog Péter 3 - 3 koronát. Szücs Elek, Komlóssy Imre, Bácsi András, Kiss András, Szendi Imre, Demjén Lajos, Bencze Mihály, Piros József, ifj. Sarkadi Ferenc, Dull József, ifj. Báthori Gábor, Faragó István, Mikó József, Csobán István, ifj. Zöld Mihály, Török Bálint-né, Klein Jakab, Schaff János, ifj. Pósalaki Mihály, Pető Lajos, ifj. szikszai Szabó László, Gombos Ferenc, Gombos István, Szilágyi Lajos, P., F., Pető József, Ormós József, Uri István, Okros Sándor, Papp Sándor, Dr. Király Péter, Tassy Miklós, Kecskés István, Dávid Mihály, Erdelyi Ferenc, Szőke János 2—2 koronát. Oláh István, Kiss József, Telky Mátyas 1—1 koronát; Összesen: 215 koronát, mely szíves adományaikért köszönetét fejezi ki a bálrendező bizottság.

Öreg honvédek táncestélye.

Az 1848/49-es egyenruhás honvédek, mint eddig ugy ez évben is márczius 15-én a „Korona” vendéglő termében táncestélyt fognak rendezni egyetük pénztárának javára. Városunk hazafias közönsége mindég pártolta az öreg honvédek ügyét, ajánljuk azt most is szíves figyelmébe.

Értesítés.

A debreczeni izr. szentegylet t. tagjai ezennel értesítetnek, hogy f. hó 26-án Adar 7-ik napján a szokásos gyászistentisztelet d. u. 5 órakor a Deák Ferenc-utcai templomban fog megtartatni. Felkértenek a t. tagok, hogy e kegyeletes gyászemlék ünnepeyre minél nagyobb számban megjelenjen szíveskedjenek. Debreczen, 1901. február hó 22-én. A debreczeni szentegylet előjárósága.

Adományok a népkönyhára.

A népkönyhára az elmúlt héten következő adományok folytak be: „Halász-féle asztaltársaság” által a Margit fürdőben rendezett mulatságon fennmaradt ételneműken (1 tál sült pulyka, 2 tál malacz tokány, 1 sonka, 1 kenyér) kívül 54 kor. 73 fill., Torday Gábor ügyvéd 15 korona, Özv. Göttl Nándorné, az iparos kör báljövédelméből 10—10 korona, Komlóssy Dezső, Varga József tanudij, Halász-féle asztaltársaság (ifj. Tóth Kálmán utján) 5—5 korona, Jóság és tisztviselő kör persely pénz 3 kor. 30 fill., Körösi János 3 korona, Möricz Ferenc 20 kiló kolbász, özv. Varga Józsefné 1 kenyér, Kálmánchey Mórné 1 kosár liszt, 1 kosár paszuly, 3 fej káposzta, Biczó Gyuláné 1 dézsa káposzta, 1 sonka, 1 csupor zsir, Müller testvérek 1 kenyér, 1 kiló hus, Dull Sándor 2 véka krumpli, Károlyi Sándorné 1 tál káposzta, Karai Jánosné 3 kiló szalonna. Debreczen, 1901 febr. 24. Szücs Kálmán nöegyf. pénzt.

Nyilvános nyugtázás.

A helyb. izr. iskola szegény tanulóinak felruházására a következő nemes keblű adakozók voltak kegyesek adományaikkal hozzájárulni: Lichtschein Sámuel és Lichtschein Menyhért 50 - 50 koronával; Ranunkel H. és fia, Hartstein József, Kandler Ferenc, Stern József, Hartstein Kálmán, Geiger Simon, Reichman Armin, Hartstein Péter 20—20 koronával; Fischbein Ignátz, Bechert Manó, Weisz Lévy, Liederman Henrik, Drucker Mór, Weisz Mór, Dr. Balmányi

Miklós, Lusztig Károly, Keiner és Schwarcz, Fried Emil, Hartstein Lipót, Fried Leo, Fürst Ödön, Nagy Jakab, Falk Lajos, Kellner Dávid, Hochfelder Jakab, Lichtschein Mézes, Ormódy Lajos, Dr. Kemény Mór, Berger Jenő, Falk Armin, Dr. Freund Jenő, Biederman József, Gyémánt Sámuel, Kenyeres Károly, Dr. Popper Mór, Kohn Adolf és fia, Dr. Fejér Ferencz, Rosinger Lajos, Katz M., Rosenfeld Salamon, Berger Henrik 10—10 koronával. — Kacz Lajos, Glück Venczel, Löfkovits Arthur, Szöllös Ferencz, Darvas Izidor 6—6 koronával. Steinberger Gyula 8 koronával. — Léderer Fischbein Louise, Berger Morné, Fischer Adolf, Weisz Sándor, Dr. Balázs Bertalan, Gelberger Dávid, Goldstein Márkus, Hirschfeld Armin, Halmagyi Sámuel, Klein Ignácz, László Albert, Hidvéger Mihály, Ernszt Péter, Dr. Berger Andor, Dr. Szántó Sámuel 5—5 koronával. — Dr. Weisz Bernát, Lusztig és Halmagyi, Rosenberg Albertné, Alter Sándor, Emerich Arnold, Flamm Márton, Nagy Albert, Markovits Károly, Csengeri Ferencz, Ippen és Schwarcz, Lövy Henrik, Katz Herman, Löw Zsigmond és tsa, Rosenthal Dániel, Tafler Ignácz, Reich Herman, Phönix bizt. társaság, Szántó Jenő, Dr. Reichhard, Weisz H. 4—4 koronával. — Goldstein Mór, Erős Jakab, Schweitzer József, Markus Miksa, Berneld Sámuel, Kohn H. Fekete Jakab, Ungar Albert, Dr. Gutfreund S. Nasch, Lukács Armin; Boros testvérek 3—3 koronával. (Folyt. köv.)

A tenorista nem párbajozik.

(Akit a felesége megszöktet.)

Debreczen, febr. 25.

Mulatságos esetről beszélnek Szabadkán. Az esetet az ottani színház egyik tenoristája játszotta meg maga, illetve — meg játszották az istenadtát.

Szép volt mint Adonis, karesu, magas mint a Gral lovag és játszott, mint egy — tenorista.

A fuvola megzavarta nyelvét. Ha énekelni akart, nyelve odatesapódott a szájpaddal és megakasztotta a hangját, a mely pedig nem érezte ki akart kitörni torkán. De hát idővel majd csak hozzászokott volna az énekléshez, és idővel lett is volna belőle igazi tenorista.

Másképen volt azonban a sors könyvében megírva.

A közönség nem méltánylá eléggé, úgy érezte. De így érezte, így tudta a felesége is, aki pedig az ország legkitünőbb hőstenoristáját látta férjében.

Kifele gravitált szép hazánkból külföldre. Talán igaz is volt. De abban nem volt igaza, hogy a mult napokban néhány napra eltávozott a városból engedelem nélkül. — Mert ez a színész törvény nem tudjuk hanyadik, de legszigorubb szakaszába ütköző vetség, elítélte a színházi törvényszek fél havi gázi. vagyis 150 koronára.

Hát ez rosszul esik más szegény embernek is, hát még egy tenoristának!

A kulisszák mögött erős harez volt az ítélet miatt. Az egyik fél a tenorista volt meg a felesége, — a másik felett nem tudjuk.

A esetpatéból párbaj akart lenni, mert a másik fél férfi felét provokálta.

Ámde a tenorista fuvolázik, zongorázik, énekel is ha kell, de párbajt nem viv, csak színpadon, papirkardokkal, levegővel töltött pisztolyokkal.

Az egyik fél két segéde értesítette a hős tenor hőstelenségéről megbízójukat, aki mosolygva vette ezt tudomásul.

Ámde a másik felet, a tenoristát, még az este összepakolta a felesége és sógor-nője és az éjszaka sötét leple alatt elszöktette a városból.

Végzetes lópatkólás.

A véletlen sokszor csodálatos játékokat üz és épp oly bizarr, mint előre nem látható hatást kelt. Egy kovács megpatkól egy lovat, a ló melbe rugja őt vagy tévedést követ el a gyógyszer alkalmazásánál és a patkórugáshoz ezenfelül még a gyomorbetegség csirája is járul. Ezen baleset Dormond Károly patkóló kovácsot érte Ollonban. Vadtkanton Svájcz és arról szóló levele a következő részletes felvilágosítást nyújtja:

„Néhány év előtt patkólás közben egy ló melbe rugott. Erélyes szert akarván alkalmazni, erős adagot adtak egy olyan gyógyszerből, amelyet rendszeren külsőleg szoktak használni.

Ezen idő óta szünet nélkül rettenetes gyomorfájásban szenvedtem, minden orvosi tanács, minden szer hiába való volt. Egy napon egy érdekes füzetet kaptam számos bizonylattal a Pink-labdacsok használata által elért gyógyulásokról. A legőszintébb hála leveleit olvastam oly egyenektől, a kik gyomorbaiból gyógyultak ki és ezen irat oly bizalmat keltett bennem, hogy elhatároztam a Pink-labdacsokkal való kezelést megkezdeni. Nyolcz dobozzal vettem egymásután és ki kell jelentenem, hogy gyomorfájdalmaim elmúltak és egészségem általában jobbra fordult.

A Pink-labdacsok erősítik a testet, a szervezet rendes működését ismét helyreállítják és megbecsülhetlen szert képeznek vérszegénység, sápkór, rheuma ellen. A vérnek ujra erőt és tisztaságot kölcsönöznek, a melyek oly szükségesek a rendes vérkeringéshez és a megrendült egészség helyreállításához.

Kaphatók minden gyógyszerárban, valamint Ausztria-magyarországi főraktárban **Török József** gyógyszerárban **Budapest** **Király-utca 12** dobozonként **1 frt 75** krért vagy **6** doboz **9** frért.

CSARNOK.

A ki nem a szívére hallgat.

Társadalmi regény.

A „Debreczen” számára írta: **Vajda József.**

Folytatás.

Csak játszik. (4)

Pedig a bajusz, oh a bajuszszal sok mindent el lehet érni, az olyan fegyver a férfai kezében, jobban mondva az arczán — már ki is látott bajuszt kézben hordani — hogy könnyen ki lehet vele nyitni a női szívek kapuit, pláne zeneszó mellett.

Hiszen a zene is kules a női szívhez! No de a mit a bajusz főhadnagyunknál elrontott, helyre hozta a két arany csillog, mely uniformisát ékesítette.

Nagyon el lehetek már merülve beszélgetésükben, mert sem jobbra, sem balra nem tekintetek s arczukról azt is le lehetett olvasni, hogy komoly tárgya körül folyik a diskurzus. De Gerő már nem volt féltékeny, eloszlatta féltékenységét az előbbi mosoly. Hát még mikor Otília a tiszt karján oda ment hozzá veszedelmes szépségével s háborító mosolyával!

Oh nem érzitek ti ezen pillanatnak a melegségét avatatlanok, mely a 7-ik meny-

országba emeli a szívet, mely bolonddá tudja tenni a szerelmes ifjút!

„Ugy-e furesa az édes Hajnal, hogy én kérem föl magát tánczra, de látja, Hídegkuty Gida ur nem szereti ezt tánczolni. És kivel tánczolnám mással, ha . . .”

„Oh Otília, tulboldoggá tesz ezzel a kitüntetéssel!”

„Maga az előbb megsértődött ugy-e? Pedig én még most is jó barátnője vagyok magának.”

„Én csak a régi emlékeket akartam feleleveníteni, azt hittem kedveskedhetem velük.”

„Meddig marad még városunkban?”

„Még egy nap szabadságom van, mert kötelességeim visszazólitanak. Ha tudná, most is mi hozott engem ide! Nem akarom azonban az alkalmat elszalasztani, hogy holnap d. u. tiszteletemet tehessem maguknál.”

„Igen fogunk örülni, de hát tudja . . .”

„Nos?”

„Holnap nagy társaság lesz nálunk, katonatisztek, fiatal gentry fiuk, hölgyek, a kiket maga nem ismer, talán nem jól érezné magát; de ha végre kedve van . . .”

„Nem lesz kedvem, nem fogok elmenni. De felel-e Otília nagysam egy kérdésemre?”

„Ha úgy kívánja . . .”

„Nem kívánom, csak kérem.”

„No hát halljam.”

„Emlékszik-e még fogadásunkra; hogy nyíltan beszéljek, szeret-e még engem úgy, mint ez előtt?”

„Ha más kérdezné, nem felelnék, góromba kérdésnek tartanám, de magának meg teszem. Hisz, maga még semmi, nincs semmije, csak a kétés jövő, mely, kitudja, mikor válik valósággá?”

„Otília, maga csak játszott velem . . . most már jól látok . . . felejtsem el kérem engemet, a hitvány semmit! Szívetem akarja szétépni, hogy kedve teljék benne! . . . Nem! . . . Isten vele, mi sohasem fogunk többé találkozni: Hallani talán igen!”

Hajnal Gerő nem várta meg a mulatság végét. Szívet kimondhatatlan kínok marczangolták, lelke feldult, arca halvány volt s lehetetlen volt rajta észre nem venni a magával vívott harezot. Fülébe esengett, nem, orkánként zúgott az a mondás: Maga még semmi!

Feltűnés nélkül jött, feltűnés nélkül távozott. Azonban visszafordult még egyszer, hogy az öreg Virághegyitől elbucszúzzék. Miért ne, hisz ő nem bántotta meg, sőt mindig olyan jóakarója volt. Méltán tehetne magának szemrehányást a mulasztásért.

(Folyt. köv.)

Elsőrendű arankamentes, a m. kir. állami Vetőmagvizsgáló állomás által ólomzárólt

Óhere és luczerna magot,

továbbá eredeti északnémet kiválóan megbizható kipróbált kitűnő csiraképeségű

Oberndorf, vörös Mamuth és olajbogyó

— alaku —

répamagot,

— jutányos áron ajánl —

Holländer Adolf és fia cég

Debreczen, Piacz-utca 28.

Női kalap készítésben

ügyes kézi leányok, kik az eladásban is némi jártassággal bírnak, elfogadtatnak **Rózsa Lajos** nőidivat termében.

Nagy Block naptárak,

rendkívül praktikusak 1901. évre 40 krért kaphatók kiadóhivatalunkban.

Szives tudomásul!

Saját termésű, tiszta

természetes ó-borok

Szent-Anna puszta homoki szőlő telepünkről.

Literes palaczkokban:

Fehér asztali	80 fillér
Rizling	92 „
Veres asztali 98-ról	80 „
Veres Kadarka 98-ról	1.20 „
Asztali siller	70 „
Nagy burgundi siller	92 „

Palaczkokért 16 fillér letét.

Hordó számra való vételnél megfelelő engedmény.

Kaphatók a termelő

Szabó Lajos fiai cégnél

Debreczen, Tisza palota
valamint

Geréby Fülöp Utódai uraknál.

Üzlet átvétel.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására juttatni, hogy helyben, (**Piacz-utca 16 sz. Alföldi takptár épület**) az 1889-ik év óta **Leidenfrost Gy. czég** alatt fennálló jöhirnevű

fűszer, esemege és borüzletet

a tulajdonostól megvettük és azt

Czeglédy és Polgár

törvényszékiileg bejegyzett cég alatt saját számlánkra tovább vezetjük,

Legfőbb célünk az eddig szerzett tapasztalatainkat t. vevőink érdekében értékesíteni, hogy pontos és figyelmes kiszolgálással az elődünk iránt is tanúsított bizalmat és jóindulatot magunknak megszerezhessük. Magunkat a n. é. közönség szives jóindulatába ajánlva

teljes tisztelettel

Czeglédy és Polgár.

Üzleti könyvek,

esinos kiállításban, erős kötésben, igen

jutányosan kaphatók

Hoffmann és Kronovitz

könyvnyomdájában.

Női és férfi

ruhák

Festése és tisztítása

kifogástalanul

Hrabéczy Antal

kelmefestő és tisztító intézetében

eszközöltetik,

D E B R E C Z E N,

Széchenyi-utca 42.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.